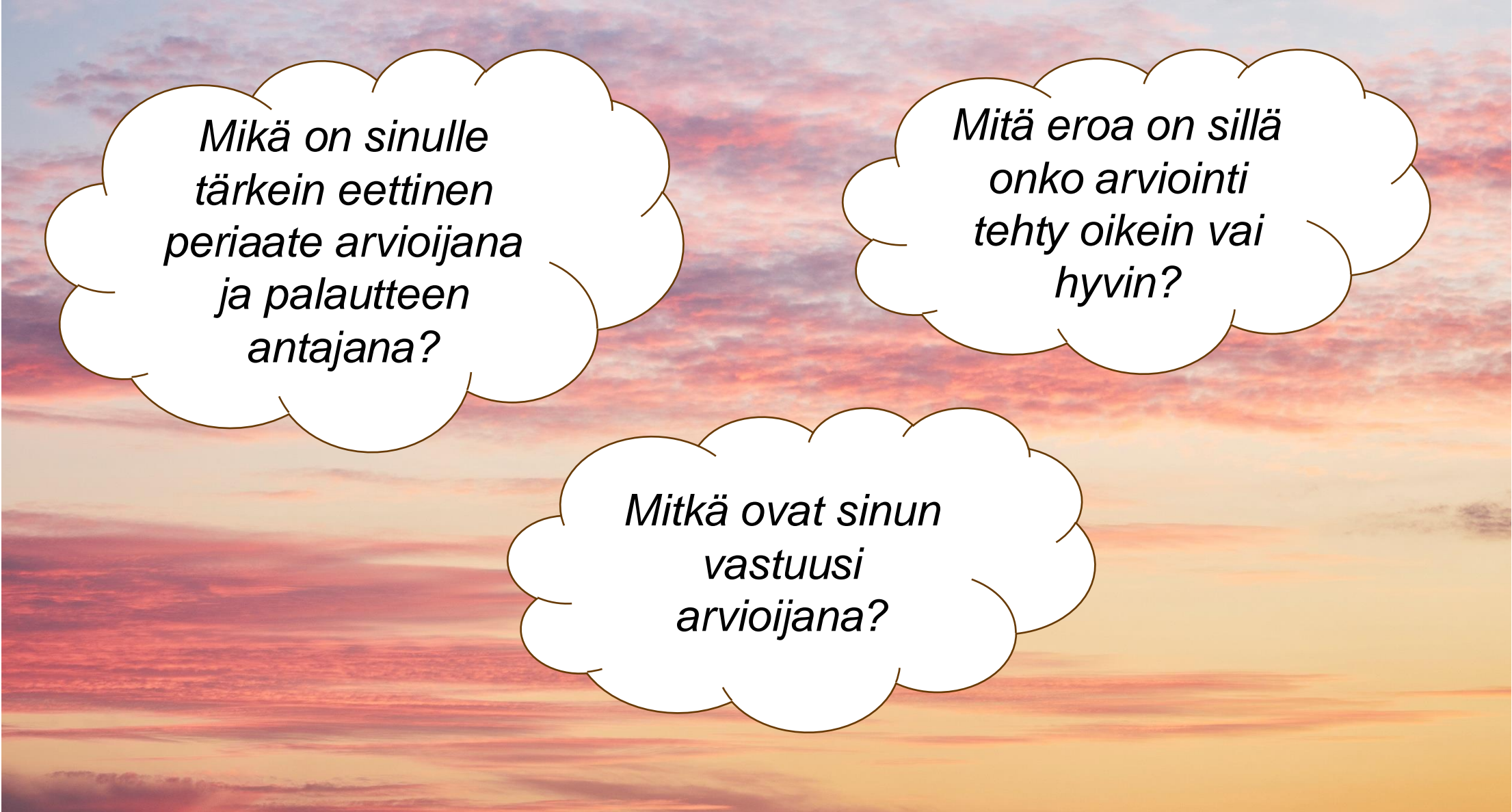

Opiskelija-arvioinnin eettiset periaatteet

Päivi Kilja 24.1.2025

*Mikä on sinulle
tärkein eettinen
periaate arvioijana
ja palautteen
antajana?*

*Mitä eroa on sillä
onko arviointi
tehty oikein vai
hyvin?*

*Mitkä ovat sinun
vastuusi
arvioijana?*

Arviointi

Tavoitteena on oppilaan tai opiskelijan oppimisen, osaamisen tai oppimistulosten arvottaminen (Tepa-termipankki) eli siis **arvon määrittämistä**.

Arvoasetelma

Pyrkimys "hyvään" ja "oikeaan".

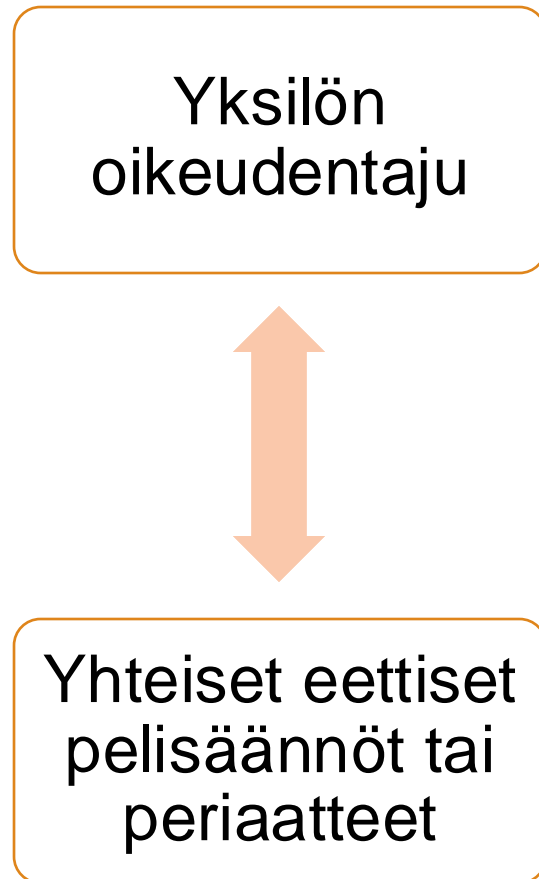
Etiikka

Moraalin, oikein ja väärin periaatteet, jotka ohjaavat yksilön tai ryhmän käyttäytymistä. (Suomi sanakirja)

Yksilön hyvinvoinnin edistäminen.

Mikä varmistaa arvioinnin hyvyyttä?

Esimerkki: OAJ, opetustyön eettiset periaatteet
<https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/opetus-tyon-eettiset-periaatteet2/opettajan-arvot-ja-eettiset-periaatteet/>

Arvioinnin eettisyys

mm. Kitchener (1984), Newman ja Brown (1996), Atjonen (2007a; 2007b)

Arvioitavan autonomian kunnioittaminen

- Olla arvioitavana : suostumus
- Vapaus
- Kokemus arvioinnin kohteena olemisesta
- Yksityisyys
- Luotettavuus
- Vastuu arvioinnista

Arvioinnissa on kyse vallan käytöstä.

Miten varmistat, että opiskelijan oikeudet toteutuvat?

- Arvioinnin perusteista tiedottaminen: mihin arviointi perustuu.
- Opiskelijan arvostava kohtaaminen.
- Opiskelijan oikeuksista tiedottaminen koulutuksen alusta aina arviointipäätökseen.
- Säädökset, toimintaohjeet

Kehityksen tukeminen

- Hyvän tekeminen
- Velvollisuus vai opettajan ydinosuamista?
- Viisautta huomioida opiskelijoiden ikä, itsetunto, motivaatio, tavoitteet jne.
- Vastavuoroisuus

Miten voit arvioinnin avulla tukea opiskelijan kehitystä?

- Arviointi ja palaute ovat jatkuvia, koko oppimisprosessin aikaisia.
- Palautetta annetaan tulevan oppimisen kannalta.
- Palaute suuntaa tulevaan.
- Palaute huomioi opiskelijan vahvuudet.

Vahingon välttäminen

- Ei aiheuteta haittaa tai vahinkoa arvioitaville.
- Opiskelijan stressi ja jännittäminen.
- Arvioinnin sivuvaikutukset.
- Psykologinen turvallisuus.
- Toisen asemaan asettuminen.
- Tieto, mitä on arvioimassa.
- Arviointiosaaminen, arvioinnissa ei "arvilla"

Miten voit varmistaa, että et aiheuta opiskelijalle negatiivisia kokemuksia arvioinnissa?

- Arviointi on läpinäkyvää, sen tarkoitus ja käyttöyhteys tiedossa.
- Arviointitietojen yksityisyys.
- Arviointi ei kohdistu persoonaan.
- Monipuoliset arviointitavat ja -menetelmät.
- Opiskelija tulee kuulluksi (itsearviointi).
- Arviointi on kannustavaa.
- Herkkyys ja sensitiivisyys havaita opiskelijan tunteet.
- Kuuntelu, kysymysten esittäminen ja ilmapiirin aistiminen.
- Hylätty arvosana perustellaan ja se pohjautuu arviointikriteereihin.

Oikeudenmukaisuuden toteutuminen

- Oikeudenmukainen kohtelu
- Viisaus
- Reiluus
- Kohtuullisuus
- Tasapuolisuus
- Riippumaton esim. sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta.
- Toteuttaa myös yhteisesti sovittuja sääntöjä.

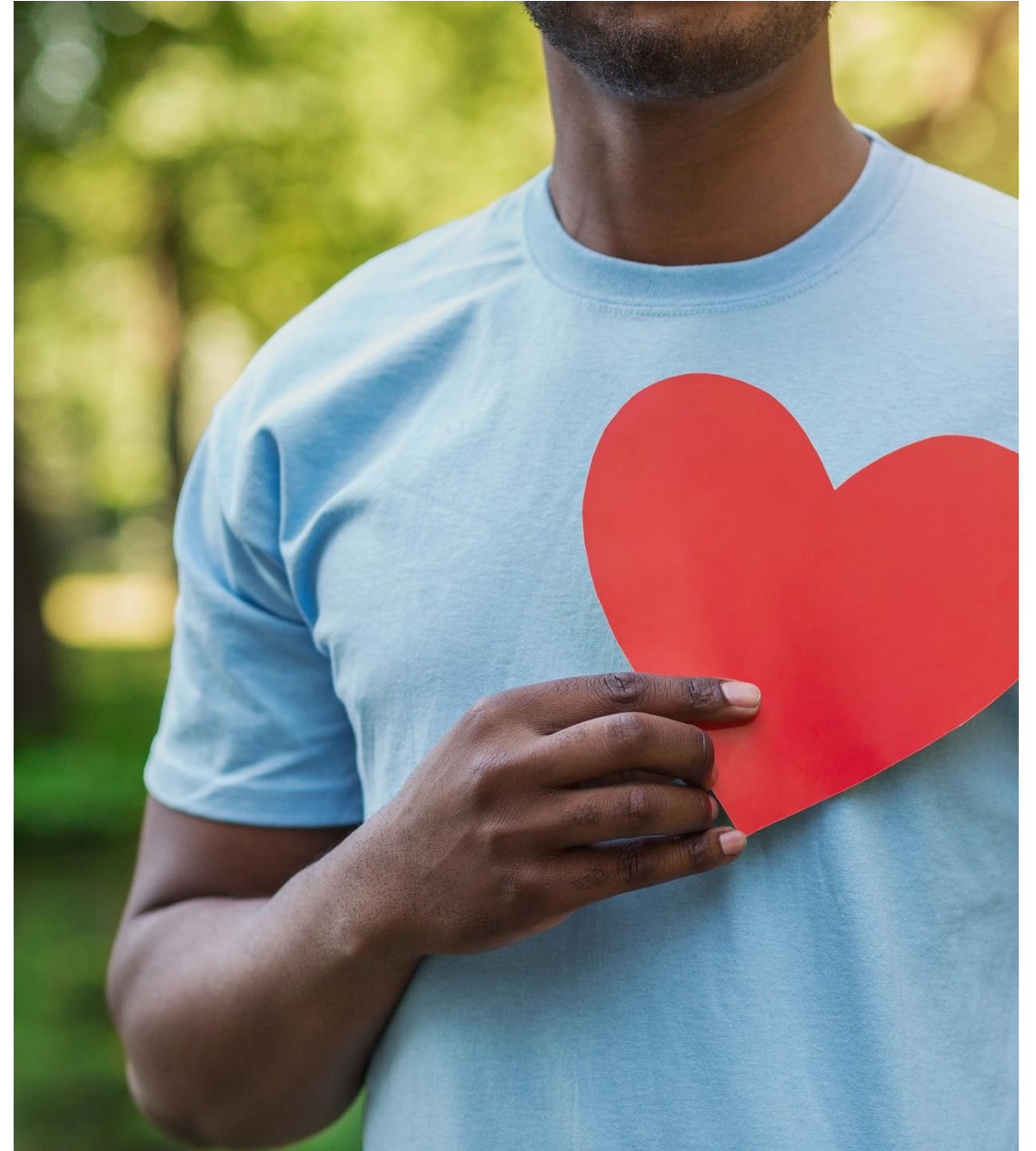

Miten opiskelijoiden osaamista voi arvoida oikeasti ansioiden mukaan?

- Arviointi perustuu selkeisiin arvioinnin perusteisiin.
- Luottamuksellinen ja vuorovaikutteinen suhde opiskelijaan.
- Arvioinnista seuraa palaute ja perustelut.
- Palaute tulee kaikille ansioiden mukaan.
- Huolenpitoa ja kannustusta.

Uskollisuuden noudattaminen

- Lupausten pitäminen
- Lojaalisuus
- Huomioiminen
- Uskollisuus opiskelijaa kohtaan
- Palveluasenne

Minkä lupauksen voisit antaa opiskelijalle hänen arvioijanaan?

- Opettajana pidän opiskelijan puolia arvioinnissa.
- En levitä arviointitietoja eteenpäin.
- Tuen ja autan opiskelijaa ymmärtämään arvioinnin perusteet.
- Vaikutan omalla persoonallani, autenttisesi.
- Osallistan opiskelijan arviointiin esim itsearviointin avulla.

Viittaukset ja lisälukemista

- Atjonen, P. (2007a). Eettinen näkökulma arviointiin: Miten ja kenen hyvää etsitään? *Didacta Varia* 12 (2), 31–41.
- Atjonen, P. (2007b). *Hyvä, paha arviointi*. Helsinki: Tammi.
- Atjonen, P. (2013). Arvioinnin eettiset periaatteet. Teoksessa G. Knubb-Manninen, H. Niemi, & V. Pietiläinen (Toim.), *Kansallinen arviointi kohti tulevaisuutta*. Koulutuksen arviointineuvoston 10-vuotisjuhlajulkaisu. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja, 63, 117–129.
- Kitchener, K. (1984). Intuition, critical evaluation and ethical principles: The foundation for ethical decision in counseling psychology. *The Counseling Psychologist*, 22(3), 43-56.
- Newman, D. & Brown, R. (1996). *Applied ethics for program evaluation*. London: Sage.